

danske Hedeselskab. Hvis de gør det, vil Hedeselskabet komme op paa et saa svimlende Tilskud, at det Beløb, der bliver ydet af Selskabet selv, bliver ret minimalt i Forhold dertil. Jeg har ikke Tallet, men jeg har forespurgt hos Selskabets Funktionærer, og de mente, at det, Selskabet selv ydede, var 130 000 Kr. om Aaret. Men hvis disse 142 000 Kr. gaar over til Budgettet, vil det komme op paa omtrent 1 Mill. Kr., og da man bør regne det Beløb, som Hedebruget faar, 237 000 Kr., med, vil man se det Særsyn, at Staten til et privat Selskab yder et Beløb paa omtrent $1\frac{1}{4}$ Mill. Kr. om Aaret, men at Selskabet selv yder 130 000 Kr. om Aaret. Det er ikke min Mening at tale imod, at der ydes meget til det Formaal, som disse Penge ydes til; men jeg er noget betænkelig; fordi jeg ikke er sikker paa, at Staten har tilstrækkelig Kontrol med disse Midler. Den rent regnskabsmæssige Kontrol er sikkert i Orden, jeg er overbevist om, at Revisionen af Regnskaberne, baade den talmæssige og den kritiske, er, som den skal være; men Spørgsmaalet er, om vi faar fuld Valuta for det Beløb, vi yder her, og i saa Henseende er jeg i høj Grad i Tvivl.

Jeg synes, det snart var paa Tide, man begyndte at tænke paa, om det ikke nu var passende, at Oberst Dalgas' Testamente blev ført ud i Livet. Oberst Dalgas skrev et Testamente i 1890, og jeg skal med Formandens Tilladelse oplæse et Par enkelte Punkter i dette. Dalgas skriver der: „For øvrigt tvivler jeg heller ikke om, at Hedesagen lidt efter lidt, men dog først senere hen, vil gaa over til at blive et Statsanliggende navnlig for Plantningernes Vedkommende. Engsagen behøver allerede nu ikke længere nogen Hjælp, og Mosesagen kan om nogle Aar tilbørlig fremmes gennem Landboforeningerne“. Og saa tilføjer han længere henne: „Staten er ogsaa allerede nu blevet udnævnt til Arvtager, idet Selskabet har overdraget Indenrigsministeriet Ejendomsret til alle sine Ejendomme, ca. 8 000 Tdr. Land, fra det Øjeblik, at Selskabet opløser sig. Det ligger ogsaa nær allerede nu at udtale det Haab, at det maa lykkes Indenrigsministeriet at samle paa sin Haand alle Plantningsforetagender i Hedeegnene, hvoraf ogsaa ligefrem følger, at Forstetaten helst bør ind under samme Ministerium“. Maa jeg indskyde den Bemærkning, at naar Oberst Dalgas i denne Forbindelse taler om Indenrigsministeriet, er det, fordi Landbrugsministeriet ikke den Gang var oprettet.

Der er en anden Bevilling til Hedeselskabet, som underer mig en Del, fordi jeg

ogsaa dèr i Anmærkningerne ventede at se noget om, at der var truffet anden Bestemmelse. Det kan ikke være den højtærede Landbrugsminister ubekendt, at der ogsaa fra Hede- og Grundforbedringskommissionen er fremkommet en Indstilling gaende ud paa, at det Beløb paa 110 000 Kr., der blev ydet til Hegn- og Læplantninger, fremtidig fordeles paa en anden Maade. Det er nemlig ikke længer saaledes, at det danske Hedeselskab her har Førerskabet; der er andre Organisationer, som har trængt sig frem og taget Arbejdet op. I 1907 lykkedes det de samvirkende jydsk Husmandsforeninger efter en lang og bitter Kamp med Hedeselskabet at faa en saadan Ordning, at de blev anerkendt som Plante- ningsforeninger. Tidligere skulde hvert Medlem af Husmandsforeningerne samtidig staa som Enkeltmedlem af Plantningsforeningerne for at faa Del i Statens Tilskud; nu lykkedes det at faa selve Foreningerne anerkendt som Plantningsforeninger, men Statens Tilskud skulde gaa gennem Hedeselskabet, som saa uddelte det til Plantningsforeningerne og Husmandsforeningerne. I 1907 — det er det første Aar — androg Planteindkøbene indenfor Husmandsforeningerne 4 760 Kr., og Tilskuddet var 2 200 Kr., i 1920 androg Planteindkøbene 74 305 Kr., og Statens Tilskud var 22 000 Kr.; Planteindkøbene var vokset ca. 16 Gange, hvormod Statens Tilskud var vokset ca. 10 Gange. Ser man paa Hedeselskabet i omtrent samme Tidsrum, viser det sig, at i Tiaaret 1910—19 er der ikke Spor af Stigning for Løvtræernes Vedkommende, og for Naaletræernes Vedkommende er der Tilbagegang i det Antal, som Hedeselskabet har uddelt gennem Plantningsforeningerne. Derfor forundrer det mig noget, at Ministeren saa fuldstændig har overset dette, og jeg vil bede Ministeren om inden Finanslovens anden Behandling at stille Ændringsforslag, saaledes at dette Beløb kan blive anvendt paa den Maade, som Hede- kommissionen har indstillet. Store Dele af Landbefolkningen, baade Landboforeningerne og Husmandsforeningerne, er stærkt interesserede i dette Forhold og ønsker det fremmet paa den Maade, som Indstillingen gaar ud paa.

Der var en anden Ting, som jeg i Fjor gjorde Ministeren opmærksom paa, og som jeg gerne vil gentage i Aar, det angaar Laanene, der i sin Tid blev ydet Husmænd og mindre Haandværkere som Driftslaan. Jeg gjorde i Fjor opmærksom paa, at den Gang de blev ydet, havde de ikke meget med Driftslaan at gøre. Jeg henstillede til